

Charter tussen de Vlaamse regering en 'de Verenigde Verenigingen'

ACHTERGROND

In 2006 ondertekenden de Vlaamse overheid en 'de Verenigde Verenigingen', het samenwerkingsverband van het middenveld in Vlaanderen, een charter waarin ze zich engageerden om samen en in overleg werk te maken van maatschappelijke uitdagingen¹. Aan de basis lag een gegroeid wederzijds respect en besef van de grote maatschappelijke rol, inbreng en mogelijkheden van een middenveld dat gecoördineerd samenwerkt. Deze ondertekening mondde uit in de opmaak en uitvoering van een concreet actieplan en een structureel overleg tussen 'de Verenigde Verenigingen' en de Vlaamse regering. Beide partners evalueerden de samenwerking als positief en wilden op de ingeslagen weg van constructieve samenwerking verdergaan.

Een versterkte samenwerking en een vernieuwd charter tussen overheid en middenveld kaderen in de ambities van de Vlaamse regering zoals verwoord in het regeerakkoord: *"We willen verder inzetten op de methode van het participatief beleid met een grote betrokkenheid van het middenveld. Dit participatief beleid moet een belangrijke bijdrage leveren aan de verdere uitbouw van een innovatief, sociaal en open Vlaanderen. Maar er rust ook een belangrijke verantwoordelijkheid bij elke Vlaming en bij de sociale partners en de middenveldorganisaties."* *"Voor de Vlaamse regering vormen het verenigingsleven en het vrijwilligerswerk, ongeacht de sector waarin het zich ontwikkelt, een belangrijk aandachtspunt. Deze aandacht zal op Vlaams niveau worden verankerd in een geactualiseerd charter met 'de Verenigde Verenigingen'"*.

Het middenveld en de overheid zullen gedurende deze legislatuur intensief overleggen en samenwerken rond belangrijke maatschappelijke uitdagingen. Deze samenwerking werd vertaald in wederzijdse engagementen. Die vormen een belangrijk referentiepunt voor de werking van 'de Verenigde Verenigingen' en haar actieve deelname aan de concretisering en uitvoering van de ambities in Vlaanderen In Actie en het Toekomstpact voor Vlaanderen.

1. UITGANGSPUNTEN

Een onafhankelijk en divers verenigingsleven kruidt de samenleving. Het respecteren en stimuleren van deze maatschappelijke meerwaarde van het middenveld draagt bij tot het optimaal functioneren van de samenleving. Interactie en samenwerking rond gezamenlijke doelstellingen is geen last voor het beleid, maar biedt een meerwaarde. Optimale participatie en betrokkenheid van het verenigingsleven verbreedt het maatschappelijk draagvlak en zorgt voor kwaliteitsvolle en efficiënte beleidskeuzes. Overleg en uitwisseling tussen verenigingen onderling en met overheden inspireert beide partijen. Het houdt het verenigingsleven veerkrachtig en gezond en overheden modern en alert. In een dergelijke context gedijen maatschappelijke innovaties. Die zijn onontbeerlijk in onze snel veranderende samenleving. Maatschappelijke transitieprocessen – zoals Vlaanderen In Actie (VIA) en het Toekomstpact

¹ Charter met wederzijdse engagementen afgesloten tussen de Vlaamse regering en de organisaties verenigd in 'de Verenigde Verenigingen'

voor Vlaanderen die vooropstellen en zoals een aantal processen zijn opgestart in het kader van duurzame ontwikkeling – hebben alle baat bij een nauwe samenwerking tussen overheid en verenigingsleven. Zeker bij de concretisering en realisatie van sociale doelstellingen speelt het verenigingsleven een hoofdrol.

2. IMPLICATIES VOOR DE VLAAMSE REGERING

- Vroegtijdig betrekken van 'de Verenigde Verenigingen' bij de planning en uitvoering van de ontwikkelingen en momenten in het kader van Vlaanderen In Actie, de doorbraken en het Toekomstpact voor Vlaanderen;
- Stimuleren en ondersteunen van het verenigingsleven en het vrijwilligerswerk. Dit betekent onder meer een structurele en projectmatige ondersteuning van het verenigingsleven via eenvoudige en doorzichtige regelgeving met aandacht voor de continuïteit;
- Stimuleren van inspraak en participatie van het middenveld en actieve burgerbetrokkenheid in de beleidscycli. Dit uit zich onder meer in een participatief beleid gestoeld op toegankelijke, identificeerbare inspraakprocedures en duidelijke spelregels; in een versterkte samenwerking tussen de overheid en het verenigingsleven voor beleidsuitvoerende taken en in de verbetering van de (zichtbaarheid van de) interactie tussen de Europese en Vlaamse beleidscontext en haar actoren;
- Bevorderen van sociale innovatie vanuit het verenigingsleven, zeker ook in functie van noodzakelijke transitieprocessen. Dit impliceert onder meer de stimulering van nieuwe vormen van verenigingsleven, van proeftuinen en van inspirerende uitwisseling tussen verenigingen onderling en tussen verenigingen en overheden;
- Erkennen van de waarde van het verenigingsleven als krachtige leerplek. Dit betekent onder meer het voeren van een coherent beleid rond de erkenning en validering van verworven competenties, met een sterke betrokkenheid van het verenigingsleven en specifieke aandacht voor het niet-formeel en informeel leren in verenigingen;
- Onder meer via een masterplan gecoördineerd optreden tegen maatschappelijke ongelijkheid in alle beleidsdomeinen en op alle beleidsniveaus. Dit uit zich onder meer in een overlegde en gedeelde beleidsvisie binnen de Vlaamse regering en een actieve betrokkenheid van zelforganisaties bij deze beleidsvisie en –uitvoering; in het stimuleren van diversiteit in overheidsinstellingen en in de steun voor de inspanningen van het verenigingsleven hieromtrent.

3. IMPLICATIES VOOR 'DE VERENIGDE VERENIGINGEN'

- Actief deelnemen aan de coördinatie en uitvoering van de acties in het kader van Vlaanderen In Actie, de doorbraken en het Toekomstpact voor Vlaanderen. Dit betekent onder meer het stimuleren van overleg tussen verenigingen over deze acties en het verzorgen van terugkoppeling in functie van een verbreed draagvlak;
- Stimuleren van burgerbetrokkenheid en van inspraak en participatie van het verenigingsleven aan beleidsprocessen op alle beleidsniveaus. Dit uit zich onder meer in het sensibiliseren rond en omkaderen van participatieprocessen van verenigingen op verschillende beleidsniveaus; in het suggereren van structurele participatieverbeteringen en

overleg erover met het beleid en in overleg tussen verenigingen over de interactie met het Europese beleidsniveau;

- Het stimuleren en ondersteunen van de verenigingen in hun werking naar vrijwilligers toe. Dit uit zich onder meer in het stimuleren van verenigingen om opleiding en vorming aan vrijwilligers te (laten) geven, om vrijwilligers te laten plaatsnemen in hun beslissingsorganen en om vrijwilligers extra te waarderen voor hun inspanningen en ideeën.
- De vinger aan de pols houden van en sensibiliseren rond tendensen in het verenigingsleven. Optimaliseren van uitwisseling tussen verenigingssectoren. Dit impliceert het sensibiliseren van het verenigingsleven rond haar rol bij sociale innovatie; het inschakelen van verenigingen als sociale innovator in maatschappelijke transitieprocessen; het prikkelen en inspireren van het verenigingsleven door verspreiding van goede en vernieuwende praktijken; het aantonen dat allianties van verenigingen efficiënter zijn enz.;
- Sensibiliseren van het verenigingsleven rond haar rol als 'competentie-aanbieder' en 'talentontwikkelaar'. Overleg stimuleren tussen de verenigingssectoren over hun ervaringen, houdingen en wensen in het brede competentieverhaal;
- Verenigingen omkaderen en ondersteunen bij het ontwikkelen van een integraal diversiteitsbeleid. Dit uit zich onder meer in het aanreiken van hulpmiddelen voor het wegwerken van zichtbare en onzichtbare participatiedrempels voor kansengroepen in alle aspecten van de verenigingswerking; in het stimuleren van uitwisseling van goede hulpmiddelen en praktijken tussen verenigingen rond de aanpak van maatschappelijke ongelijkheid; in het stimuleren van samenwerking tussen het reguliere verenigingsleven en andere organisaties van kansengroepen; in de integratie en betrokkenheid van oud- en nieuwkomers; in het mee denken en actief meewerken aan beleidstrajecten enz.;
- Constructief en oplossingsgericht meewerken aan de inspanningen van de overheid om de regelgeving voor verenigingen te beperken en te vereenvoudigen.

4. IMPLICATIES VOOR HET VLAAMS PARLEMENT

- De opportuniteit om via het structureel gecoördineerd overleg tussen regering en verenigingsleven op de hoogte te blijven van wat er omgaat in het maatschappelijk middenveld;
- Een aanknopingspunt om geïnformeerd te worden over de uitvoering van de engagementen aangegaan in dit charter. Dit bevordert interactie en kruisbestuiving tussen maatschappelijke actoren en verhoogt het democratisch debat in de samenleving.

5. OPVOLGING

De Vlaamse regering stelt een gemengd Overlegforum samen dat het charter en de genomen engagementen coördineert. Beide partners vaardigen een delegatie af in dit Overlegforum en verzorgen de nodige terugkoppeling. Het Overlegforum komt minimaal zesmaandelijks samen. Jaarlijks stelt het Overlegforum een concreet plan op dat inzoomt op één of meerdere aspecten in het Charter. Dit jaarplan bevat concrete acties met duidelijke bepalingen rond verantwoordelijkheden, fasering en financiering.

Naar aanleiding van het Overlegforum maken de Vlaamse overheid en de Verenigde Verenigingen een evaluatie met betrekking tot de uitvoering van de engagementen. Het doel van de evaluatie is de intrinsieke waarde en de coherentie van de gevoerde acties te toetsten, oplossingen te formuleren voor knelpunten die zich voordoen en de uitvoering van het Charter bij te sturen.

Brussel, .../.../...

(getekend)

namens de Vlaamse regering

(getekend)

namens 'de Verenigde Verenigingen'